

Relationship between Educational Vitality based on Academic Meaning and Emotional Fatigue with Mediating Role of students' Emotional Self-efficacy

Behzad Khaledi: Ph.D. student of Psychology, Department of Psychology, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

Maryam Akbari*: Faculty Member, Department of Psychology, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

Hooshang Jadidi: Faculty Member, Department of Psychology, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

Kiomars Karimi: Faculty Member, Department of Psychology, Mahabad Branch, Islamic Azad University, Mahabad, Iran.

Abstract: The purpose of this study was to investigate the relationship between academic vitality based on academic meaning and emotional exhaustion with the mediating role of students' emotional self-efficacy. The research method was applied research based on the communication model and according to structural equations, it was a kind of descriptive-correlational research. The statistical population of the study consisted of all students of Payam-e-Noor University of Marivan during 1396 to 1397 that 350 students were selected based on Morgan table and by stratified random sampling. Moreover, a standardized questionnaire of academic vitality was used for data collection such as Hossein Chari and Dehghanizadeh (2012), the educational meaning of Pekran (2005), emotional purity of Shaofli and Wondering (1994) and emotional self-efficacy of Khodayari Fard et al. (2011). Then the hypotheses were tested using the structural equations of the path using lisrel and spss software. Data analysis showed that, there was a significant relationship between academic meaning and emotional exhaustion and academic vitality with the mediating role of emotional self-efficacy. ($P = 0/001$). According to the results, it can be said that academic vitality, meaning of life and emotional exhaustion were the factors affecting students' emotional self-efficacy. It should be noted that the present study has some limitations including only a limited number of variables and self-reporting tools. Finally, it was suggested that other mediating variables and various tools will be studied in future.

Key words: Educational Vitality, Educational Meaning, Emotional Exhaustion, Emotional Self-efficacy.

***Corresponding author:** Faculty Member, Department of Psychology, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

Email: akbarimaryam063@gmail.com

مقدمه

دانشجویان از ارکان اصلی نیروی انسانی کشور محسوب می‌شوند و نقش بسزایی در تحول و پیشرفت و تعالی هر کشوری دارند. از این رو توجه به سلامت و سرزندگی تحصیلی آنها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (سارا پاول لیزا 2013). سرزندگی تحصیلی به معنای توانایی موفقیت آمیز دانشجویان در مواجهه با موانع و چالش‌های تحصیلی و فائق آمدن بر آنهاست (کامرفورد باتسون تورمی 2015). سرزندگی تحصیلی به عنوان پاسخ مثبت، سازنده و انطباقی به انواع چالش‌ها و موانع عرصه جاری و مداوم تحصیل نیز تعریف شده است (پوتوین سیموس کانورس و همکاران 2012).

از عوامل روانشناختی مؤثر بر تحصیل می‌توان به تاب آوری تحصیلی، انگیزش، خودگردانی تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی اشاره کرد. عوامل خانوادگی مؤثر بر تحصیل نیز می‌توان از حمایت‌های شناختی و عاطفی خانواده و دوستان و الگوهای ارتباطی با خانواده و همسالان نام برد. در خصوص عوامل مرتبط با مدرسه و مشارکت می‌توان ساختار کلاس درس، کیفیت گذراندن وقت در کلاس، نگرش مثبت به کلاس و مشارکت در بهبود جو کلاس را مورد اشاره قرار داد (فرلیچ شیچمن 2010). معنای مرتبط با تحصیل می‌تواند تحت تأثیر عوامل فرهنگی و اجتماعی قرار گیرد. همچنین معنای تحصیل و اولویت‌های تحصیلی در میان دانشجویان با گذشت زمان تغییر می‌کند. به طوری که نسل‌های قدیمی‌تر تحصیل را فعالیتی ارزشمند در نظر می‌گیرند، میانسالان آن را فرصت و وسیله‌ای برای دستیابی به اهداف توصیف می‌کنند و جوان‌ترها تحصیل را امتیازی برای استخدام شدن و بهره‌مندی از فرصت‌های شغلی می‌دانند (هندرسون میتچل 2011).

اشاره به هیجانات منفی و واکنش‌های عاطفی دارد که به وسیله عوامل استرس‌زا ایجاد می‌شوند: مثل خشم، ناکامی، اضطراب و افسردگی (اکوملافه اوگنماکین فاستو 2013). در تعریف دیگری از خستگی هیجانی چنین آمده

است: نوعی کیفیت روانی یا پدیده روانی - رفتاری است و زمانی به وجود می‌آید که کیفیت عملکرد فرد تنزل کرده باشد و در طولانی مدت، به مرحله ایست برسد (یوسفی صبحانی 1397). همچنین خستگی هیجانی با پیامدهای فردی و شغلی مخربی نظیر کناره‌گیری از کار، بازنشستگی پیش از موعد، کیفیت تدریس ضعیف و بهزیستی روانشناختی پایین (دیکه پارکر هولزبرگر و همکاران 2015) ارتباط دارد و شدت این پیامدها در حرفه معلمی و تدریس بیشتر از سایر حرفه‌ها گزارش شده است (لارنیا مانجولا جان و همکاران 2017). در ارتباط با تدریس نیز گزارش شده است که سطوح بالاتر ادراک از خستگی هیجانی از سوی معلم متناظر با سطح پایین هیجانات مثبت و میزان بالای هیجانات منفی است (چانگ 2013؛ گلوریا فولک ستینهاردت 2013). در ارتباط با هیجانات متمایز نیز اخیراً (گوتز بیکر بیگ و همکاران 2015) نشان دادند که خستگی هیجانی، هیجانات لذت، غرور، خشم و اضطراب را پیش بینی می‌کند. با وجود این شواهد، هنوز رابطه بین این سازه و هیجانات تدریس چندان روشن نیست (دهات ریشی 2015). به لحاظ نظری و مفهومی، خستگی هیجانی، هسته مرکزی سازه فرسودگی محسوب می‌شود (ماسلاچشاولی لیتز و همکاران 2001). اشاره به تهی شدن منابع هیجانی فرد و در نتیجه احساس وارفتگی مفرط هیجانی دارد (اورس تامیک برنوت 2003).

از آنجا که خودکارآمدی هیجانی و هوش هیجانی توانشی جنبه‌هایی از عملکرد هیجانی سازگار هستند، انتظار می‌رود این ساختارها تا اندازه‌ای با آن مرتبط باشند. به دلیل اینکه عملکرد هیجانی سازگار به تنظیمات خلقی بهتر و خلق مثبت‌تر منجر می‌شود (اسکات مالوف سیمونکه و همکاران 2002) انتظار می‌رود خودکارآمدی هیجانی با خلق، مرتبط باشد. پیشرفت‌های اخیر در زمینه روانشناسی سلامت، بهداشت روان و طب رفتاری نقش خودکارآمدی هیجانی را در سلامت و بیماری انسان‌ها مورد توجه قرار داده است. بنابر نظر بندورا خودکارآمدی،

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از لحاظ هدف پژوهشی کاربردی و از نظر اجرا بر اساس مدل ارتباطی و طبق معادلات ساختاری از جمله تحقیقات توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش کلیه دانشجویان دانشگاه پیام نور شهر مریوان مشغول به تحصیل در سال تحصیلی 97-1396 به تعداد 2073 نفر بود که 325 نفر از آنها با استفاده از جدول کرجسی-مورگان تعیین به عنوان نمونه انتخاب شدند. البته به منظور اعتباربخشی به تحقیق 350 نفر با روش تصادفی طبقه‌ای نسبتی انتخاب شده و در پژوهش شرکت داده شدند. جهت تهیه و تدوین مبانی نظری و تئوریک تحقیق و همچنین مرور پیشینه تحقیق از کتاب‌ها و مقالات معتبر مرتبط استفاده شد. اطلاعات مورد نیاز در بخش پیمایشی از پرسشنامه‌های استاندارد جهت سنجش متغیرها استخراج شد. پرسشنامه معنای تحصیلی توسط هندرسون کینگ و اسمیت (2006) برای تعیین معنای تحصیل در بین دانشجویان دانشگاه طراحی شده است. ضرایب پایایی محاسبه شده برای هر یک از این 10 عامل که توسط هندرسون و کینگ و اسمیت محاسبه شده به ترتیب برای مؤلفه حرفه (0/87)، استقلال (0/83)، آینده (0/89)، یادگیری (0/90)، رشد خویشتن (0/90)، گام بعدی (0/77)، ارتباطات اجتماعی (0/91)، تغییر دنیا (0/84)، فشار روانی (0/87) و رهایی (0/82) بودند. در پژوهش بیسپار (2014) نیز با استفاده از آلفای کرابناخ ضرایب پایایی برای حرفه (0/75)، استقلال (0/76)، آینده (0/77)، یادگیری (0/75)، رشد خویشتن (0/75)، گام بعدی (0/77)، ارتباطات اجتماعی (0/75)، دنیای پیرامون (0/76)، فشار روانی (0/77)، رهایی (0/76) بوده است. پرسشنامه سرزندگی تحصیلی توسط حسین چاری و دهقانی‌زاده (1391) با 9 گویه از مقیاس سرزندگی تحصیلی مارتین و مارش (2009) که چهار گویه داشت، الگو برداری شده است نمره‌گذاری پرسشنامه براساس طیف لیکرت 5 درجه‌ای و از خیلی موافقم تا

توان سازنده‌ای است که بدان وسیله، مهارت‌های شناختی، اجتماعی، عاطفی و رفتاری انسان برای تحقق اهداف مختلف به گونه‌ای اثر بخش سازماندهی می‌شود. اخیراً مداخله‌هایی برای ارتقای خودکارآمدی هیجانی به خصوص برای کودکان، نوجوان، مدیران و افرادی که مشکلات عاطفی دارند، طراحی شده است (متیوسزیدنر روبرتس 2002).

دانشجویان در دوران تحصیل با موقعیت‌های چالش‌انگیز تحصیلی روبه‌رو می‌شوند و اگر به درستی عمل نکنند، سلامت روانی آنها به خطر می‌افتد که این مسئله منجر به افت تحصیل، نگرش منفی به تحصیل و حتی ترک تحصیل آنها می‌شود. در مقابل انجام رفتار مناسب در این موقعیت‌ها باعث احساس رضایت، شادکامی، امید و نگرش مثبت به تحصیل می‌شود. این نکته نشان می‌دهد برخورد مناسب با چالش‌های تحصیلی نیاز به یادگیری چگونه سرزنده زیستن است تا در پرتو آن بتوان از ایجاد رفتارهای آسیب‌زننده به تحصیل پیشگیری کرد؛ بنابراین با توجه به اهمیت موضوع و گنجانده نشدن بسته آموزش سرزندگی تحصیلی در میان برنامه تحصیلی دانشجویان، پژوهش حاضر به دنبال بررسی تعیین الگوی ارتباطی معنای تحصیلی و خستگی هیجانی بر سرزندگی تحصیلی با نقش واسطه‌ای خودکارآمدی هیجانی است. در مجموع، با توجه به نقش متغیرهای معنای تحصیلی و خستگی هیجانی بر سرزندگی تحصیلی با نقش واسطه‌ای خودکارآمدی هیجانی در تداوم مشکلات یادگیری، همچنین تحقیقات بسیار محدود در زمینه متغیرهای مورد مطالعه در دانشجویان دارای مشکل یادگیری، خلأهای پژوهشی در این زمینه و استفاده از نتایج این پژوهش در زمینه آسیب‌شناسی افراد دارای اختلال یادگیری از ضرورت‌های مهم این مطالعه است؛ بنابراین هدف پژوهش حاضر بررسی تعیین الگوی ارتباطی معنای تحصیلی و خستگی هیجانی بر سرزندگی تحصیلی با نقش واسطه‌ای خودکارآمدی هیجانی است.

هیجانی سالووی و مایر (1997) تهیه شده است. سؤالات آن بر اساس مقیاس 5 درجه ایه لیبرت از نمره 1 (کاملاً مخالفم) تا نمره 5 (کاملاً موافقم) تنظیم شده است. همسانی درونی سؤال‌های آزمون بر اساس ضریب الفای کرونباخ 0.96٪ گزارش شده است. کرک و دیگران (2010) برای تعیین روایی این ابزار از روش تحلیل عامل استفاده کرده و یک عامل کلی را به دست آوردند. در ایران، خدایاری فرد، منظری توکلی و فراهانی (1390) برای تعیین روایی از تحلیل عامل اکتشافی استفاده کردند که نتایج آن حاکی از ساختار چهار عاملی این مقیاس "استفاده و مدیریت هیجان خود"، "شناسایی و آگاهی از هیجان خود"، "تعامل با هیجان دیگران" و "درک هیجان از چهره و زبان تن" بود. در پژوهش دیگری برای تعیین اعتبار از روش محاسبه آلفای کرونباخ استفاده شد که ضریب 0/94 گزارش شده است (یوسفی صبحانی 1397). همچنین برای بررسی روایی از روش تحلیل عاملی استفاده شده است. در پژوهش حاضر پس از گردآوری داده‌ها، آزمون فرضیه‌ها با استفاده از معادلات ساختاری و با استفاده از نرم‌افزار Lisrel نسخه 8.5 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

توصیف آماری و مقایسه‌ای میانگین متغیرهای تحقیق در جدول 1 نشان داده شده است.

جدول 1. شاخص‌های توصیفی متغیرهای تحقیق

Table 1. Descriptive indicators of research variables

متغیر	میانگین	انحراف معیار
سرزندگی تحصیلی	27/24	3/83
خستگی هیجانی	26/97	8/27
خودکارآمدی هیجانی	12/170	1/68
معنای تحصیلی	30/040	7/37

شده‌اند، همانگونه که ملاحظه می‌شود سرزندگی تحصیلی دارای میانگین 27/24، انحراف معیار 3/83، چولگی 0/021- و کشیدگی 0/389، خستگی هیجانی دارای میانگین 26/97، انحراف معیار 8/274، چولگی 0/442 و کشیدگی 0/100، خودکارآمدی هیجانی دارای میانگین

خیلی مخالفم می‌باشد. دهقانی‌زاده و چاری (1391) نیز در پژوهشی پایایی این پرسشنامه را با استفاده از آلفای کرونباخ به مقدار 0.83٪ گزارش کرده‌اند. پرسشنامه خستگی هیجانی مازلاک و جکسون: این پرسشنامه از 22 ماده جداگانه تشکیل شده که 9 ماده خستگی هیجانی، 5 ماده مسخ شخصیت و 8 ماده عملکرد فردی را می‌سنجد. در پژوهش حاضر به سؤالات مربوط به خستگی هیجانی اکتفا می‌شود. در مقیاس خستگی هیجانی، بالا بودن نمرات نمایانگر خستگی هیجانی است. در این تحقیق جهت بررسی خستگی هیجانی طیف فراوانی مدنظر دارای 9 ماده بود (قهرمانی اراسته معماریان 2011). ضریب پایایی مقیاس فرسودگی شغلی را با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای هر یک از خرده مقیاس‌های تحلیل عاطفی 0/90، مسخ شخصیت 0/79 و احساس موفقیت فردی 0/71 گزارش کرده‌اند (گوتز بیکر بیگ 2015). در تحقیقی که بر روی 30 نفر از معلمان صورت گرفته است خستگی عاطفی $\alpha=0.84$ مسخ شخصیت $\alpha=0.75$ عدم موفقیت فردی $\alpha=0.74$ به دست آمد (ایسادگان میکائیلی ماروئی 2014). همچنین در پژوهشی در بین معلمان چندپایه ابتدایی میزان پایایی آزمون برای پرسشنامه فرسودگی شغلی 0/784 گزارش شده است (دهقانی زاده چاری 1391). پرسشنامه خودکارآمدی هیجانی یک آزمون 33 سؤالی بوده که بر اساس مدل 4 وجهی هوش

نتایج توصیفی شاخص‌های آماری در جدول 1 نشان می‌دهد شاخص‌های آمار توصیفی میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی جهت توصیف متغیرهای تحقیق (سرزندگی تحصیلی، معنای تحصیلی، خستگی هیجانی و خودکارآمدی هیجانی دانشجویان) در جدول 2 ارائه

تحصیلی و خودکارآمدی هیجانی دانشجویان دانشگاه پیام نور مریوان همبستگی مثبت و معنی داری مشاهده می شود ولی بین دیگر سازه های سرزندگی تحصیلی و خودکارآمدی هیجانی با خستگی هیجانی دانشجویان دانشگاه پیام نور مریوان در الگوی ساختاری تحقیق همبستگی معکوس و معنی داری معنی داری وجود دارد و بین سازه های معنای تحصیلی و خستگی هیجانی همبستگی وجود ندارد. به طوری که می توان مشاهده کرد بیشترین همبستگی بین سازه های سرزندگی تحصیلی و خودکارآمدی هیجانی و کمترین همبستگی بین سرزندگی تحصیلی و معنای تحصیلی وجود دارد.

12/170، انحراف معیار 1/682، چولگی 0/003 و کشیدگی 0/710- و معنای تحصیلی دارای میانگین 30/041، انحراف معیار 7/376، چولگی 0/009 و کشیدگی 1/225- می باشد. مدل ارتباط بین معنای تحصیلی و خستگی هیجانی با سرزندگی تحصیلی با نقش واسطه خودکارآمدی هیجانی برآزش دارد. بررسی روابط ساختاری بین سازه ها یا متغیرهای مکنون حاضر در یک مدل ساختاری بر اساس محاسبه ماتریس کواریانس انجام می گیرد. ماتریس کواریانس سازه های حاضر در مدل ساختاری تحقیق در جدول 2 آمده است، همان طور که مشاهده می شود بین سازه های سرزندگی تحصیلی، معنای

جدول 2، ماتریس کواریانس سازه های حاضر در مدل ساختاری و نظری تحقیق

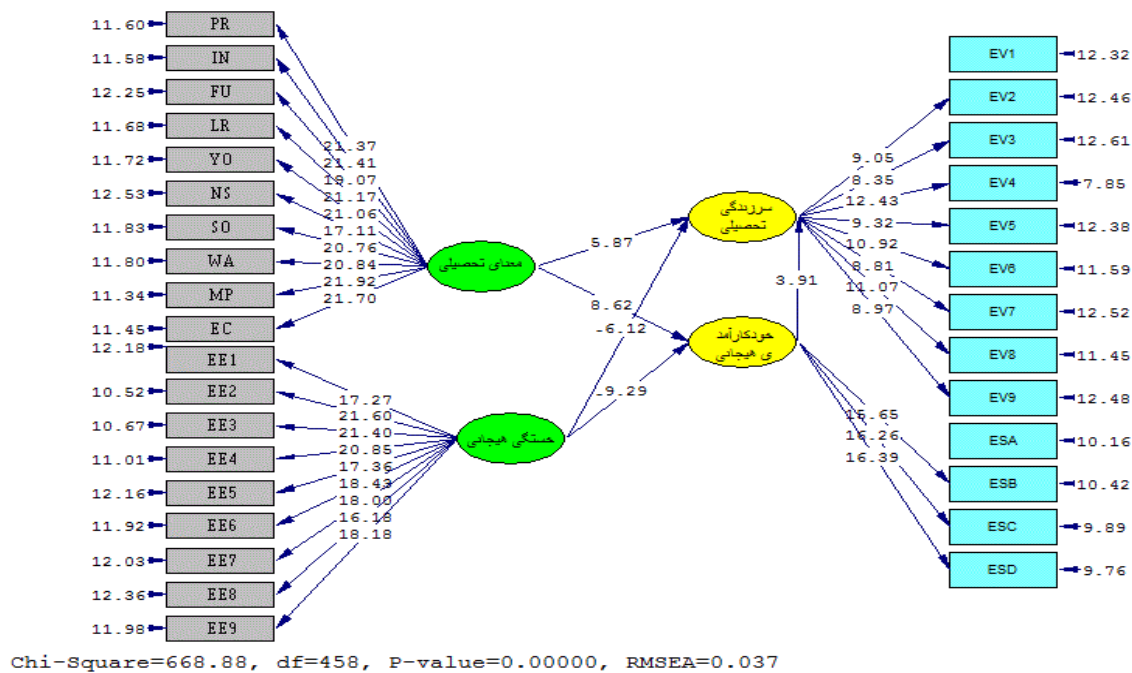
Table 2. The covariance matrix of the present structures in the structural and theoretical model of the research

متغیرها	سرزندگی تحصیلی	معنای تحصیلی	خستگی هیجانی	خودکارآمدی هیجانی
سرزندگی تحصیلی	1			
معنای تحصیلی	0/404**	1		
خستگی هیجانی	-0/450**	0/001	1	
خودکارآمدی هیجانی	0/511**	0/412**	-0/444**	1

**معنی داری در سطح خطای 1 درصد، *معنی داری در سطح خطای 5 درصد

مقدار بحرانی 1/96 بزرگتر می باشد ($t\text{-value} > 1/96$)، یعنی اینکه در سازه های سرزندگی تحصیلی، معنای تحصیلی، خستگی هیجانی و خودکارآمدی هیجانی دانشجویان، مقادیر بارهای عاملی هر یک از مؤلفه ها و گویه ها در سطح خطای 5 درصد معنی دار است و هیچ کدام از مؤلفه ها و گویه ها از مدل ساختاری حذف نخواهند شد و تمامی مسیرهای موجود در مدل ساختاری تحقیق در سطح خطای 5 درصد معنی دار می باشند. این امر بدین معناست که بین سازه های سرزندگی تحصیلی، معنای تحصیلی، خستگی هیجانی و خودکارآمدی هیجانی دانشجویان دانشگاه پیام نور مریوان بر اساس مدل ساختاری طراحی شده، روابط ساختاری معنی داری وجود دارد.

در شکل 1 مدل ساختاری برآزش شده در حالت تخمین استاندارد نشان داده شده است، همان طور که مشاهده می شود اثر معنای تحصیل و خستگی هیجانی بر سرزندگی تحصیلی به ترتیب 0/35 و 0/38، اثر خودکارآمدی هیجانی بر سرزندگی تحصیلی به ترتیب 0/26 و اثر معنای تحصیلی و خستگی هیجانی بر خودکارآمدی هیجانی به ترتیب 0/45 و 0/50 می باشد. مدل ساختاری برآزش شده در حالت آزمون معنی داری مسیرها و بارهای عاملی نشان داده شده است، بر اساس این مدل در سازه های سرزندگی تحصیلی، معنای تحصیلی، خستگی هیجانی و خودکارآمدی هیجانی دانشجویان دانشگاه پیام نور مریوان، مقادیر آماره های t مربوط به بارهای عاملی هر یک از مؤلفه ها و گویه ها از

شکل 1. مدل ساختاری و نظری تحقیق در حالت آزمون معنی‌داری t

Figure 1. Structural and theoretical model of research in the case of significance t

تقریبی پذیرش می‌باشند، بدین معنا که داده‌های مشاهده شده در نمونه آماری مورد مطالعه تا حد زیادی منطبق بر مدل ساختاری و نظری تحقیق می‌باشند، به عبارتی مقادیر شاخص‌های نیکویی برازش به دست آمده حاکی از برازش مناسب مدل ساختاری و نظری تحقیق است و می‌توان گفت که در مجموع مدل ارائه شده نسبتاً مدل مناسبی بوده و توانایی تبیین روابط ساختاری بین سازه‌های حاضر (متغیرهای مکنون) در مدل را دارد.

مهم‌ترین شاخص‌های برازندگی به دست آمده توسط نرم افزار لیزرل مانند GFI, IFI, RFI, CFI, RMSEA و CMIN/df جهت سنجش مناسب بودن برازش مدل ساختاری تحقیق و همچنین دامنه تقریبی پذیرش هر یک از شاخص‌ها در جدول 3 آمده است، همان‌طور که مشاهده می‌شود شاخص‌های نیکویی برازش به دست آمده توسط نرم افزار لیزرل جهت سنجش مناسب بودن مدل ساختاری و نظری تحقیق در محدوده

جدول 3. برآورد شاخص‌های برازندگی مدل

Table 3. Estimation of model fit indices

مقدار برآورد شده	دامنه پذیرش	شاخص
2/85	کمتر از 3	مجذور کای بر درجه آزادی (CMIN/DF)
0/061	کمتر از 0/08	ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)
0/92	1 تا 0/8	شاخص برازش تطبیقی (CFI)
0/96	1 تا 0/8	شاخص برازش افزایشی (IFI)
0/92	1 تا 0/8	شاخص برازش نسبی (RFI)
0/90	1 تا 0/8	شاخص نیکویی برازش (GFI)
0/84	1 تا 0/8	شاخص نیکویی برازش اصلاح شده (AGFI)

تغییرات متغیر وابسته توسط هر معادله به صورت زیر است که سرزندگی تحصیلی با حروف (SA)، معنای تحصیلی با حروف (MT)، خستگی هیجانی (KH) و

خروجی معادلات ریاضی توسط نرم افزار لیزرل برای بیان ارتباط خطی همزمان میان متغیرهای مکنون حاضر (سازه‌ها) در مدل ساختاری، واریانس خطا و میزان تبیین

به اندازه 0/45 انحراف معیار افزایش می‌یابد و با کاهش خستگی هیجانی به اندازه یک واحد انحراف معیار خودکارآمدی هیجانی به اندازه 0/50 انحراف معیار افزایش می‌یابد، بنابراین نتیجه می‌شود که خودکارآمدی هیجانی بر اساس معنای تحصیلی، خستگی هیجانی و خودکارآمدی هیجانی به طور معنی‌داری قابل پیش بینی است.

بحث

نتایج تحلیل مسیر بین سازه‌های حاضر در مدل ساختاری برآزش شده بر اساس شکل‌های 1 و 2 نشان داد که با اطمینان 95 درصد، بین معنای تحصیلی و خستگی هیجانی و خودکارآمدی هیجانی رابطه معناداری وجود دارد و همچنین بین خودکارآمدی هیجانی و سرزندگی تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. ضریب استاندارد تأثیر غیر مستقیم معنای تحصیلی و خستگی هیجانی بر سرزندگی تحصیلی با نقش واسطه خودکارآمدی هیجانی در مجموع 0/37 می‌باشد، بنابراین بین مدل سرزندگی تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد که در نتیجه فرض تحقیق با اطمینان 95 درصد تأیید می‌گردد.

نتایج به دست آمده همسو با تحقیقات (اورس تامیک بورت 2003) می‌باشند و مؤید نتایج این پژوهش‌هاست. نتایج پژوهش گرگوری و همکاران (گرگوری کریستینا-رز و همکاران 2011) نشان داد رابطه معناداری بین استراتژی‌های تنظیم هیجانی و فرسودگی مدرسه و عملکرد پایین تحصیلی در دو بازه زمانی متفاوت وجود دارد. فرسودگی مدرسه، به نوبه خود، به عنوان مکانیسم میانجی گر بین استراتژی‌های تنظیم هیجانی و برون‌داد تحصیلی شناخته شد که منطبق با یافته‌های پژوهش حاضر است. همچنین نتایج رحیمی اصل و آزادی (رحیمی آزادی 1396) حاکی از آن است که بین هوش معنوی با خودکارآمدی، انعطاف‌پذیری و رضایت از زندگی ارتباط مثبت وجود دارد. در پژوهشی دیگر فرحمند و فولادچنگ (فرحمند فولادچنگ 2017) نشان دادند

خودکارآمدی هیجانی (KH.H) نشان داده شده است. مدل معادلات ساختاری بین سرزندگی تحصیلی، معنای تحصیلی، خستگی هیجانی و خودکارآمدی هیجانی (معادله 1) بیان می‌کند که در مجموع 33 درصد تغییرات یا واریانس سرزندگی تحصیلی توسط معنای تحصیلی، خستگی هیجانی و خودکارآمدی هیجانی تبیین شده است ($R^2=0/39/9$)، سهم معنای تحصیلی $B=0/35$ ، سهم خستگی هیجانی $B=-0/38$ و سهم خودکارآمدی هیجانی $B=0/26$ می‌باشد که خستگی هیجانی بیشترین سهم را در تبیین تغییرات سرزندگی تحصیلی داشته است و همچنین با توجه به سهم متغیرهای معنای تحصیلی، خستگی هیجانی و خودکارآمدی هیجانی در تبیین تغییرات سرزندگی تحصیلی می‌توان بیان کرد که با افزایش معنای تحصیلی و خودکارآمدی هیجانی به اندازه یک واحد انحراف معیار، سرزندگی تحصیلی به ترتیب به اندازه 0/35 و 0/26 انحراف معیار افزایش می‌یابد و با کاهش خستگی هیجانی به اندازه یک واحد انحراف معیار، سرزندگی تحصیلی به ترتیب به اندازه 0/38 انحراف معیار افزایش می‌یابد، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که سرزندگی تحصیلی بر اساس معنای تحصیلی، خستگی هیجانی و خودکارآمدی هیجانی به طور معنی‌داری قابل پیش بینی است.

مدل معادلات ساختاری بین معنای تحصیلی، خستگی هیجانی و خودکارآمدی هیجانی دانشجویان (معادله 2) بیان می‌کند که در مجموع 36/7 درصد تغییرات یا واریانس خودکارآمدی هیجانی توسط معنای تحصیلی و خستگی هیجانی تبیین شده است ($R^2=0/367$)، که سهم معنای تحصیلی $B=0/45$ و سهم خستگی هیجانی $B=-0/50$ می‌باشد که خستگی هیجانی بیشترین سهم را در تبیین تغییرات خودکارآمدی هیجانی داشته است و همچنین با توجه به سهم متغیرهای معنای تحصیلی و خستگی هیجانی در تبیین تغییرات خودکارآمدی هیجانی می‌توان بیان کرد که با افزایش معنای تحصیلی به اندازه یک واحد انحراف معیار، خودکارآمدی هیجانی به ترتیب

سرزندگی تحصیلی به عنوان توانایی در نظر گرفته می‌شود که در چالش‌ها، مشکلات و موانع عادی و جاری زندگی تحصیلی به فراگیران کمک می‌کند که می‌تواند متأثر از عوامل روانشناختی معنای تحصیلی، خستگی هیجانی و خودکارآمدی هیجانی باشد (ایسادگان ماکوئی ماروئی 2014).

نتایج به دست آمده بیانگر ارتباط معکوس و معنی‌دار بین سرزندگی تحصیلی و خستگی هیجانی در دانشجویان بود که نتایج حاصله منطقی به نظر می‌رسد چرا که سرزندگی تحصیلی به عنوان یکی از مؤلفه‌های بهزیستی ذهنی در بسیاری از نظام‌های پژوهشی مطرح است. وقتی فردی کاری را به طور خودجوش انجام می‌دهد نه تنها احساس خستگی و ناامیدی به او دست نمی‌دهد، بلکه احساس می‌کند انرژی و نیروی او افزایش یافته و خستگی هیجانی وی نیز کاهش می‌یابد و برعکس. این یافته با نتایج سولبرگ، هاپکینس، اومیوندسن و هالواری (2012) همسوست. خستگی هیجانی یکی از مشکلات تحصیلی بوده که باعث ایجاد تمایلات منفی و بدبینانه نسبت به تحصیل، همکلاسی‌ها و دانشگاه و استاد شده و باعث کاهش فعالیت روزانه دانشجویان م شود و از عامل ایجاد کننده عوارض جسمی روانی در دانشجویان نیز به شمار می‌رود. این عوارض در نهایت منجر به ایجاد استرس و فشار روانی در آنها شده و باعث کاهش سرزندگی تحصیلی می‌شود.

در بخشی دیگر یافته‌ها حاکی از آن است که معنای تحصیلی به طور مسقیم و با نقش واسطه‌ای خودکارآمدی هیجانی بر سرزندگی تحصیلی تأثیر دارد. معنای تحصیل برای فراگیران به علت داشتن تجارب متفاوت تحصیلی خوشایند و ناخوشایند متفاوت است و این تجارب متفاوت در شکل‌گیری عزت نفس و سرزندگی آنان مؤثرند (سیگنر ماهاجانا 2016). در خصوص شکل‌گیری معنای تحصیلی در دانشگاه و تأثیر آن بر سرزندگی تحصیلی، پژوهشگران بر این باورند که اولین برداشت از دانشگاه می‌تواند اثر قوی‌تری در همه ابعاد ذهنی دانشجویان داشته باشد.

افزایش ابرازگری هیجانی مثبت و کاهش ابرازگری هیجانی منفی سرزندگی تحصیلی را به صورت غیرمستقیم افزایش می‌دهد. همچنین نتایج نشان داد که جهت‌گیری هم‌نوایی به صورت غیرمستقیم و با افزایش ابرازگری هیجانی منفی سرزندگی تحصیلی را کاهش می‌دهد. نتایج زهاری و فین (2013) نشان داد که تجارب مدرسه تاثیر مستقیم و مثبتی بر خودپنداره دانش‌آموزان داشت. در میان دیگر یافته‌ها، تجربیات مدرسه اثر مثبت و غیر مستقیمی را در زیر ساختارهای خودپنداره نشان دادند (زهاری فین 2013). همچنین دیهت و ریشی (2015) به این نتیجه رسیدند که بین خودکارآمدی و خوش‌بینی رابطه مثبت و معناداری با یکدیگر دارند. در خصوص همبستگی معکوس بین خستگی هیجانی و خودکارآمدی هیجانی می‌توان اظهار داشت که خستگی هیجانی محوری‌ترین علامت فرسودگی تحصیلی است. فردی که دچار خستگی هیجانی شده احساس می‌کند تحت فشار قرار دارد که می‌تواند منجر به تغییر رفتار دانشجویان با یکدیگر و با اطرافیان شود و افرادی کم حوصله و بداخلاق را به همراه داشته باشد و باعث کاهش کار و فعالیت تحصیلی آنها شود که با خودکارآمدی هیجانی که به مجموعه آمادگی‌های رفتاری و تمایلات فرد در بازشناسی، پردازش و سازماندهی اطلاعات هیجانی گفته می‌شود، همسو نیست.

با توجه به این دستاورد، می‌توان به این واقعیت اشاره کرد که سرزندگی تحصیلی می‌تواند فراگیران را توانا کند تا به طور موفقیت‌آمیزی با موانع و چالش‌های تحصیلی همچون نمرات ضعیف، فشار امتحان، تکالیف سخت و دشواری که در طول تحصیل و مدرسه رخ می‌دهد به مقابله برخیزند (مارتین مارش 2009). در تبیین این یافته می‌توان گفت وقتی فردی کاری را به طور خودجوش انجام می‌دهد نه تنها احساس خستگی و ناامیدی به او دست نمی‌دهد، بلکه احساس می‌کند انرژی و نیروی او افزایش یافته است. به طور کلی حس درونی سرزندگی شاخص معنی‌دار سلامت ذهنی است و

تحصیلی که خود می‌تواند ناشی از موقعیت تحصیلی دانشجویان باشد، لذا با اعمال روش‌های تربیتی مناسب و غنی کردن محیط آموزشی می‌توان خودکارآمدی هیجانی را بالا برد زمینه سرزندگی آنان را افزایش داد. در پژوهشی دهقانی زاده و حسین چاری (1391) نشان دادند که خودکارآمدی نقش واسطه‌ای میان جهت‌گیری گفت و شنود و سرزندگی تحصیلی دارد. بنابراین؛ می‌توان نتیجه گرفت که نتایج حاصل از فرضیه مذکور با مطالعات ذکر شده همخوانی دارد. برای توجیه این یافته، ذکر این نکته مهم است که سرزندگی در محیط آموزشی به عنوان احتمال موفقیت بسیار بالا در مدرسه و سایر موقعیت‌های زندگی به رغم مصائب و دشواری‌های محیطی می‌باشد. در محیط دانشگاه، دانشجویان دارای سرزندگی بالا، به رغم موانع و مشکلات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در سطح بالایی موفق می‌شوند.

در مجموع، از نتایج استنباط می‌شود که هیجان‌ها سازه‌های اجتماعی هستند و در تسهیل سرزندگی تحصیلی نقش مؤثری دارند. در تبیین نتایج می‌توان اشاره نمود که ویژگی‌ها و تغییرات عواطف، چگونگی ارتباط‌گیری هیجان و درک و تفسیر عواطف دیگران نقشی مهم در رشد و سازمان شخصیت، تحول اخلاقی و روابط اجتماعی، شکل‌گیری هویت و مفهوم خود دارد و همه انسانها هیجان‌ها و عواطف را در زندگی خود تجربه می‌کنند و این امر کاملاً طبیعی است که هر اندازه خودکارآمدی هیجانی فرد افزایش پیدا کند سرزندگی در دانشجویان بیشتر می‌شود، به طوری که کیفیت مهارت تنظیم هیجان افراد، کیفیت عملکرد آنها را در زمینه‌های مختلف پیش‌بینی می‌کند، نظیر داشتن روابط با کیفیت بالا با همسالان، روابط با کیفیت بالا با معلمان و استادان و پیشرفت تحصیلی بهتر.

با عنایت به معنی دار بودن مدل ارائه شده، پیشنهاد می‌گردد مسئولان دانشگاه طی کارگاه‌های آموزشی، مشاوران را با اصول کلی مدل برازش شده آشنا نموده تا زمینه‌های کاربرد آن فراهم گشته و سپس از آن در روند آموزش

دانشجویان با یک برداشت و معنی مثبت اولیه در حالت برانگیختگی بهتری قرار می‌گیرند که می‌تواند منجر به سرزندگی تحصیلی شود. همچنین انسان دارای جنبه‌های گوناگون عاطفی می‌باشد که علاوه بر تأثیرگذاری بر یکدیگر بر جنبه‌های مختلف زندگی فردی نیز تأثیر می‌گذارد که شناخت و دستیابی به کیفیت و کمیت این روابط و خودکارآمدی همواره باید مورد توجه قرار گیرد. بیشتر تحقیقات انجام شده در زمینه معنای تحصیلی در جامعه دانشجویی صورت گرفته است که مؤید یافته‌های پژوهش حاضرند از جمله هندرسون کینگ (2011).
مقابله هیجان‌مدار با مشکلات زندگی در دانشجویان چندین معنای تحصیلی را به طور قطعی پیش‌بینی می‌کند. از جمله اینکه تجربه دانشگاه به عنوان فرصت‌هایی برای روابط اجتماعی، یادگیری و برای رشد خویشتن فراهم می‌کند که همسو با نتایج پژوهش حاضر است ((ایسادگان ماکوئی ماروئی 2014).

همچنین در رابطه با دستاوردهای پژوهش حاضر می‌توان گفت اعمال کنترل بر شرایط تهدیدکننده و چالش برانگیز و توانایی ایجاد سازگاری مثبت، سرزندگی را در انسان به وجود می‌آورد. توانایی کنار آمدن با شرایط چالش برانگیز و سخت، مانند شرایطی که ممکن است پیش روی والدین کودکان استثنایی قرار می‌گیرد، آنها را از تجربه احساس موفقیت دور نگه داشته، و شرکت غیرفعال و سازنده آنها را در محیط اجتماعی به دنبال دارد و بروز پی در پی موفقیت‌ها، احتمال کاهش خودکارآمدی را در آنان ممکن می‌سازد. در نهایت باید بیان کرد که حفظ و ارتقای معنای تحصیلی و زمینه تقلیل خستگی هیجانی، در بهبودی و سرزندگی تحصیلی دانشجویان با افزایش عواملی چون خودکارآمدی هیجانی نقش مهمی دارد (اورس تامیک بورت 2003).

نتایج به دست آمده بیانگر ارتباط معنی دار بین سرزندگی تحصیلی و خودکارآمدی هیجانی می‌باشد، نتایج تحلیل مسیر بین سازه‌های حاضر در مدل ساختاری برازش شده بیانگر آن است که خودکارآمدی هیجانی و سرزندگی

Secondary School Students' Academic Performance. *Journal of Educational and Social Research*, Vol, 3, No, 2, Pp. 335-342.

Behmani B, Torabian S, Rezainejad S, et al 2016. Effectiveness of emotional self-efficacy training on social adjustment and social anxiety in adolescents. *Quarterly Journal of Applied Psychological Research*. Vol, 7, No, 3, Pp. 69-80. [In Persian].

Bisepar K 2014. The Relationship between Academic Meaning, Coping Style and Optimism with Perceived Perceived Pressure among Students of Payame Noor University and Islamic Azad University of Piranshahr. Master's thesis, Urmia University. [In Persian].

Burton S, Shotton G 2004. Building emotional resilience. *Special Children*, September/October. Pp. 18- 20.

Chang M L 2013. Toward a theoretical model to understand teacher emotions and teacher burnout in the context of student misbehavior: appraisal, regulation, and coping. *Motiv. Emot.* Vol, 12, No, 4, Pp. 799-817.

Comerford J, Batteson T, Tormey 2015. R Academic buoyancy in second level schools: insights from Ireland. *Journal of Social and Behavioral Sciences*. Vol, 197, No, 25, Pp. 98-103.

Dehghanizadeh M, Hossein Chari M 2012. Academic transition and perception of family communication model, intermediate role of self-efficacy. *Journal of Education and Learning Studies*, Vol. 4, No. 2, Pp. 47-21. [In Persian].

Dhatt H K, Rishi 2015. Study of Self-efficacy and Optimism of B. Ed. Students. *European journal of Academic Essays*. Vol. 2, No. 9, Pp. 102-107.

Dicke j T, Parker P D, Holzberger D, et all (2015) Beginning teachers' efficacy and

فعلی استفاده شود. ورود به دانشگاه آرزوی اغلب افرادی است که در شرایط فارغ‌التحصیلی از دبیرستان قرار دارند. اغلب دانش‌آموزانی که وارد دانشگاه‌های دولتی می‌شوند، دانش‌آموزان برجسته‌ی مدارسند و معنای تحصیل برای آنان در سطح مطلوب تری قرار دارد. بنابراین، پیشنهاد می‌شود عوامل تأثیر گذار بر معنای تحصیلی در دانشگاه پیام نور شناسایی و زمینه افزایش آنها با کمک مشاورین تحصیلی و مسئولین دانشگاه و والدین افزایش یابد. توزیع بروشور، مجلات و نشریه‌هایی در زمینه ارتباط بین سرزندگی تحصیلی بر اساس معنای تحصیلی و خستگی هیجانی با نقش واسطه خودکارآمدی هیجانی دانشجویان دانشگاه پیام نور مریوان در بین مشاوران و مراکز مرتبط و برگزاری سمینار و همایش‌های تخصصی توسط انجمن-های علمی دانشجویی و نهادهای مرتبط. پژوهش حاضر دارای محدودیت‌هایی از جمله تعداد محدود متغیرها و استفاده از ابزارهای خود گزارش دهی در پایان پیشنهاد می‌گردد که در مطالعات آینده متغیرهای میانجی دیگری نیز بررسی شده و از ابزارهای دیگری نیز برای بررسی بیشتر استفاده شود.

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. همچنین زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش در هر زمان و ارائه اطلاعات فردی مختار بودند و به آنها اطمینان داده شد که اطلاعات محرمانه می‌ماند و این امر نیز کاملاً رعایت شد.

سپاسگزاری

از همکاری مسئولان دانشگاه پیام نور شهر مریوان و تمامی شرکت‌کنندگان در پژوهش تشکر و قدردانی می‌شود.

References

Akomolafe M J, Ogunmakin A O, Fasooto G M 2013. The Role of Academic Self-Efficacy, Academic Motivation and Academic Self-Concept in Predicting

- Occupational and Counseling. Vol. 3, No. 8, Pp.69-84. [In Persian].
- Gloria C T, Faulk K E, Steinhardt M A 2013. Positive affectivity predicts successful and unsuccessful adaptation to stress. *Motivation and Emotion*. Vol. 37, No. 1, Pp. 185-193
- Goetz T, Becker E S, Bieg M, et all 2015. The glass half empty: How emotional exhaustion affects the state-trait discrepancy in self-reports of teaching emotions. *PLoS ONE*. Vol. 10, No. 9, Pp. 137-441.
- Gregory SS, Kristina N B, Ross W M. et all 2017. Emotion regulation and academic underperformance: The role of school burnout. *Learning and Individual Differences*; Vol. 60, Pp. 1-9.
- Henderson king D, Mitchell A M 2011. Do materialism, intrinsic aspiration, and meaning in life predict students meanings of education?. *Soc Psychol Educ*. Vol. 14, Pp.119-134.
- Henderson king D, Smith N M 2006. Meanings of education for university students: academic motivation and personal values as predictors. *Social psychology of education*. Vol. 9, Pp. 195-221.
- Hossein Chari M, Dehghanizadeh M 2012. Educational vitality and perception of family communication model, intermediate role of self-efficacy. *Journal of Educational and Study Studies*. Vol. 4, No. 2, Pp. 22 -47. [In Persian].
- Isaacadgan A, Mikaeli Mania F, Maroei Milano F 2014. The Relationship Between Hope, Optimism and the Meaning of Education with Academic Performance of Pre-university Students. *Journal of Psychological Studies*. Vol. 3, No. 2, Pp. 152-137. [In Persian].
- Khodaiarifard M, Tavakoli M, Farahani H 2011. The validity and reliability of the emotional exhaustion: Latent changes, reciprocity, and the influence of professional knowledge. *Contemporary Educational Psychology*. Vol, 3, No, 1, Pp.62-72
- Duijn M, Rosenstiel I V, Schats, et all 2011. Vitality and health: A lifestyle programme for employees. *European Journal of Integrative Medicine*. Vol. 3, No. 2, Pp. 97-101.
- Durr, Chang, Carson 2014. in *Teacher Motivation: Theory and Practice*, eds P. W. Richardson, S. A. arabenick, and H. M. G. Watt, New York: Routledge, Iranian Journal of Language Teaching Research (IJLT), Vol. 4, No. 2, Pp.131- 134.
- Ewers W J G, Tomic W, Burnout 2003. among Dutch reformed clergymen. *Journal of Psychology and Theology*. Vol. 31, No. 2, Pp. 71-79.
- Faramand S, Foulad Cheng M 2017. Explaining causal vitality based on family communication patterns: mediating role of emotional expression. *Transformational Psychology; Iranian Psychologists* Vol. 13, No. 51, Pp. 257-269. [In Persian].
- Fen Chiu S. Ching Tsai M 2006. Relationships among burnout, job involvement and organizational citizenship behavior. *The Journal of Psychology*. Vol. 140, No. 6, Pp. 517-530.
- Freilich R, Shechtman Z 2010. The contribution of art therapy to the social, emotional, and academic Adjustment of children with learning disabilities. *The Arts in Psychotherapy*. Vol. 37, No. 4, Pp. 97-105.
- Ghhremani M, Arasteh nazar Z, Memarian M 2011. Investigating the Effect of Control Source in the Workout Burnout of Female Teachers in the Literacy Movement of Tehran. *Quarterly Journal of*

- Intelligence & Life Satisfaction. *Journal of Novel Applied Sciences*. Vol. 6, No. 1, Pp. 7-12.
- Sarah M, Paul C, Lisa K 2013. well-being Academic buoyancy and educational achievement in primary school student. *international journal of Educational research*. Vol. 62, Pp. 248-239.
- Schutte N S, Malouff J M, Simunek M, et all 2002 Characteristic emotional intelligence and emotional well-being. *Journal of Cognition and Emotion*. Vol. 16, Pp. 769-785.
- Seginer R, Mahajna S 2016. On the meaning of higher education for transition to modernity youth: Lessons from future orientation research of Muslim girls in Israel. *International Journal of Educational Research*. Vol. 76, Pp. 112-119.
- Solberg P A, Hopkins WG, Ommundsen Y, et all 2012. Effects of three training types on vitality among older adults: A self-determination theory perspective. *Psychology of Sport and Exercise*. Vol. 13, Pp. 407-417.
- Weare K, Gray G 2003. What works in developing children s emotional and social competence and well-being? Nottingham: DFES Publications.
- Yousefi, Sobhani M 2018. The Effectiveness of Quality of Life Therapy on Burnout and its Dimensions among Female Workers. *Quarterly Journal of Career & Organizational Counseling*. Vol. 10, No. 37, Pp. 9-30. [In Persian].
- Zahari I, Fin LS 2013. A Priori Model of Self-Concept: The Effects of Students' Experiences in School. *British Journal of Arts and Social Sciences*. Vol. 12, No. 1, Pp. 201-191.
- Persian version of emotional self-efficacy. *Journal of Psychology*. Vol. 16 No. 1, Pp, 70-83. [In Persian].
- Krypel MN, Henderson King D 2010. Stress, coping styles, and optimism: are they related to meaning of education in students' lives *Soc Psychol Educ*. Vol. 13, Pp. 409-424.
- Lavanya T P, Manjula M, John VS, et all 2017. Effectiveness of emotional competence skills programme for adolescents: Results of a pilot study from India. *Telangana Journal of Psychiatry*. Vol. 3, No. 1, Pp. 38-45
- Martin AJ, Marsh HW 2017. Academic resilience and academic buoyancy: Multidimensional and hierarchical conceptual framing of causes correlates and cognate constructs. *Oxford Review of Education*. Vol. 35, No. 3, Pp. 353-370.
- Maslach C W, Schaufeli M, Leiter Job, Burnout 2001 . *Annual Rev of Psychology*. Vol. 52, Pp. 397-422.
- Matthews G, Zeidner, M, Roberts R D 2002. Emotional intelligence: Science and myth. Cambridge, MA, US: MIT Press.
- Poulou M 2005. The prevention of emotional and behavioral difficulties in schools: Teacher s suggestion. *Educational Psychology in Practice*. Vol, 21, No, 1, Pp. 37-52.
- Putwain V, Connors L, SymesW, et all 2011. Is academic buoyancy anything more than adaptive coping? *Anxiety, Stress & Coping*, 1-10.
- Putwain D, SymesW, Connors L, et all 2012. Is academic buoyancy anything more than adaptive coping? *Anxiety, stress and coping*, Vol. 25, No. 3, Pp. 349-358.
- Rahimi Asil A, Azadi M 2017. The Mediating Role of Self-Efficacy & Resilience in Relations with Spiritual

مجله‌ی توسعه‌ی آموزش جندی شاپور
فصلنامه‌ی مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش علوم پزشکی
سال یازدهم، شماره 3، پاییز 99

رابطه سرزندگی تحصیلی بر اساس معنای تحصیلی و خستگی هیجانی با نقش واسطه‌ای خود کارآمدی هیجانی دانشجویان

بهزاد خالدی: دانشجوی دکتری، گروه روانشناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

مریم اکبری*: عضو هیئت علمی، گروه روانشناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

هوشنگ جدیدی: عضو هیئت علمی، گروه روانشناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

کیومرث کریمی: عضو هیئت علمی، گروه روانشناسی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

چکیده: پژوهش حاضر با هدف رابطه سرزندگی تحصیلی بر اساس معنای تحصیلی و خستگی هیجانی با نقش واسطه‌ای خودکارآمدی هیجانی دانشجویان انجام شد. روش تحقیق پژوهش، جزء پژوهش‌های کاربردی و از نظر اجراء بر اساس مدل ارتباطی و طبق معادلات ساختاری جزء تحقیقات توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دانشجویان دانشگاه پیام نور شهر مریوان در سال تحصیلی 97-1396 بودند که 350 نفر بر اساس جدول مورگان تعیین و به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبتی انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌ی استاندارد شده سرزندگی تحصیلی حسین چاری و دهقانی زاده (1391)، معنای تحصیلی پکران (2005)، خستگی هیجانی شاولی و واندریندنگ (1994) و خودکارآمدی هیجانی خدایاری فرد و همکاران (1390) استفاده شد. فرضیه‌ها با استفاده نرم افزار spss و lisrel به کمک معادلات ساختاری مسیر آزمون شدند. بین معنای تحصیلی و خستگی هیجانی و سرزندگی تحصیلی با نقش واسطه‌ای خودکارآمدی هیجانی رابطه معناداری وجود دارد. ($P=0/001$). با توجه به نتایج بدست آمده می‌توان گفت که سرزندگی تحصیلی، معنای زندگی و خستگی هیجانی عوامل موثر بر خودکارآمدی هیجانی در دانشجویان می‌باشند. پژوهش حاضر دارای محدودیت‌هایی بود از جمله اینکه فقط تعداد محدودی از متغیرها در نظر گرفته شده است و همچنین از ابزارهای خودگزارش دهی استفاده شده است، در نهایت پیشنهاد می‌گردد که در مطالعات آینده متغیرهای میانجی دیگری نیز بررسی شده و از ابزارهای دیگری نیز برای بررسی بیشتر استفاده شود.

واژگان کلیدی: سرزندگی تحصیلی، معنای تحصیلی، خستگی هیجانی، خودکارآمدی هیجانی.

***نویسنده‌ی مسؤول:** عضو هیئت علمی، گروه روانشناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

Email: akbarimaryam063@gmail.com